

Čís. 5175.

Pojem »pobuřování« ve smyslu § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep.; může pod něj spadat i činnost záležející v tom, že pachatel radiovým přístrojem přijímal a veřejně reprodukoval vysílání určité písně (»Deutschland, Deutschland über alles« po volbách do německého říšského sněmu).

(Rozh. ze dne 5. ledna 1935, Zm I 862/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 13. července 1933, jímž byl F. P. uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů :

Rozsudek soudu první stolice zjišťuje, že obžalovaný přijímal dne 17. března 1933 ve svém holičském závodě ve V. v době, kdy v jeho závodě byly kromě něho čtyři osoby a kdy před jeho závodem na ulici stálo 6—7 osob, a na poště, která je naproti závodu obžalovaného, byli též tři poštovní zaměstnanci české národnosti, svým radiovým přístrojem vysílání německé národní hymny »Deutschland, Deutschland über alles«, ve Štětíně v Německu hrané, že zesílil příjem, když tato hymna byla hrána, a že, dívaje se za reprodukce této hymny na zmíněné tři Čechy, začal se smáti, neshledává však v uvedeném jednání obžalovaného skutkové podstaty trestného činu obžalobou v něm spatřovaného, t. j. přečinu rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., spáchaného veřejným pobuřováním proti státu pro jeho vznik a proti jeho samostatnosti a ústavní jednotnosti, nýbrž spatřuje v něm pouze přečin rušení obecného míru podle § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep., spáchaný obžalovaným tím, že hanobil svým jednáním veřejně republiku způsobem štvavým tak, že to mohlo snížit vážnost republiky.

Zmateční stížnost podaná státním zastupitelstvím do tohoto rozsudku v neprospěch obžalovaného, a to za účelem podřadění skutku obžalovaného pod přísnější ustanovení § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., dovolává se číselně důvodů zmatečnosti podle § 281 čís. 5, 9a) a 10 tr. ř. Uplatňování zmatku podle § 281 čís. 9a) tr. ř. je pochybeno; rozsudek nevyslovuje, že skutek obžalovaného není trestným činem náležejícím před soud, nýbrž shledává v něm přečin rušení obecného míru podle § 14 čís. 5 zák. na ochranu republiky, tedy trestný čin příslušející před soud.

Odůvodněna je však stížnost, pokud s hlediska zmatku podle § 281 čís. 10 tr. ř. namítá, že rozsudek vykládá nesprávně pojem »pobuřování« po rozumu § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., a pokud vytýká rozsudku s hlediska zmatku podle § 281 čís. 5 tr. ř. řadu neúplností proto, že nepřihlíží při posuzování skutku obžalovaného k různým skutečnostem na-

svědčujícím tomu, že jednání obžalovaného uzavíralo v sobě intelektuelní působení na jiné osoby, jež směřovalo a bylo způsobilé k tomu, aby byl u nich vyvolán nepřátelský stav proti státu pro jeho vznik a proti jeho samostatnosti a ústavní jednotnosti, a v důsledku toho pobuřování proti těmto právním statkům. Rozsudek praví v rozhodovacích důvodech: »V jednání obžalovaného (záležejícím v tom), že se smál na Čechy a příjem zesiloval, nelze spatřovati žádné pobuřování, neboť pobuřování předpokládá silnější prostředky.«

Stížnost je v právu, namítá-li v tomto směru s hlediska zmatku podle § 281 čís. 10 tr. ř., že rozsudek vykládá pojem »pobuřování po rozumu § 14 čís. 1 zák. na ochranu rep. nesprávně, je-li toho názoru, že tento pojem předpokládá, že pachatel použil silných prostředků. Je sice pravda, že »pobuřování« po rozumu posléze citovaného ustanovení zákona znamená intensivnější působení na jiné osoby než »popuzování« podle § 14 čís. 2—4 zák. na ochranu rep., a »podněcování« podle § 15 čís. 2 a 3 téhož zákona (rozhod. čís. 2282 a j. sb. n. s.), ale názor, že se vyžaduje k »pobuřování« podle § 14 čís. 1 zák. na ochranu rep. nezbytně použití silných prostředků, nemá v posléze uvedeném ustanovení zákona opory. Pojmu »pobuřování« odpovídá naopak podle ustálené judikatury nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího jakékoli intelektuelní působení na jiné osoby, jež směřuje a je způsobilým k tomu, aby byl u nich nebo u některých z nich vyvolán nepřátelský stav a nálada proti právním statkům v § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky uvedeným. Podle toho může i činnost záležející v tom, že pachatel přijímal radiovým přístrojem vysílání určité písně a ji veřejně nebo před více lidmi reprodukoval, zakládati »pobuřování« podle posléze cit. ustanovení zákona, byla-li tato činnost vzhledem k obsahu a významu této písně způsobilou k vyvolání nepřátelského smýšlení a nálady proti některému z právních statků ustanovením § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. chráněným u jiných osob a směřovala-li zároveň podle úmyslu pachatelova k vyvolání tohoto stavu u jiných osob. Uváží-li se, že rozsudek v rozhodovacích důvodech zjišťuje, že chování obžalovaného — podstatou skutku obžalovaného byla přirozeně hlavně veřejná a hlasitá ostentativní reprodukce zmíněného vysílání — bylo způsobilé vyvolati u jiných osob nepřátelské smýšlení proti Československé republice, a mimo to zjišťuje, že obžalovaný byl si toho vědom, že jeho chování je způsobilé vyvolati aspoň u přítomných a na ulici stojících Němců nepřátelské smýšlení proti Československé republice, t. j. že jeho chování směřovalo k vyvolání tohoto smýšlení u těchto osob, je podle toho, co bylo uvedeno o podstatě »pobuřování«, zřejmo, že rozsudek zjišťuje skutečnosti ospravedlňující právní závěr, že jednání obžalovaného bylo pobuřováním proti Československé republice.

Pobuřování proti státu nestačí ovšem samo o sobě k založení skutkové podstaty přečinu podle § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky; ke skutkové podstatě tohoto přečinu vyhledává se mimo jiné pobuřování proti státu pro jeho vznik nebo proti jeho samostatnosti nebo ústavní jednotnosti nebo proti demokraticko-republikánské formě. Obíraje se otázkou, zda by bylo lze souhlasiti s názorem obžaloby, že obžalovaný pobuřoval svým skutkem proti státu pro jeho vznik a proti jeho samostatnosti a ústavní jednotnosti, kdyby bylo lze spatřovati v jednání ob-

žalovaného »pobuřování«, praví rozsudek v rozhodovacích důvodech: »Avšak v případě, kdyby někdo byl toho názoru, že jednání obžalovaného obsahuje pobuřování, nelze (nebylo by lze) říci, že obžalovaný pobuřoval proti státu pro jeho vznik, proti jeho samostatnosti a ústavní jednotnosti. I když německá národní hymna má stejný nápěv s bývalou rakouskou hymnou, nelze tvrditi, že obžalovaný svým jednáním při hraní tohoto nápěvu chtěl dáti na jevo touhu po starém Rakousku anebo pobuřovati proti státu pro jeho vznik, poněvadž jest určitě zjištěno, že se jednalo o německou národní hymnu. Německá národní hymna »Deutschland, Deutschland über alles...« zpívala se již před válkou, a také ve starém Rakousku, a nelze tudíž souditi, že by tato hymna usilovala o osvobození Němců v našem státě. Avšak i kdyby tato píseň žádala spojení Němců ve Velkoněmecku, což však není zjištěno, nelze (nebylo by lze) tvrditi, že obžalovaný úmyslně pobuřoval proti samostatnosti a ústavní jednotnosti státu, poněvadž doznává, že mu je znám jen nápěv a začátek znění této písně, a opak není zjištěn.«

Obracejíc se proti těmto úvahám rozsudkovým vytýká stížnost rozsudku s hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř., že nepřihlíží při zkoumání významu, jež je za nynějších poměrů přikládati reprodukování německé národní hymny čsl. státním příslušníkem na území Čsl. republiky za okolností rozsudkem zjištěných, k těmto skutečnostem, a to: 1. k tomu, že čin se stal v době voleb do říšského sněmu německého, přesněji řečeno krátce po volbách do německého říšského sněmu, jež byly, jak je všeobecně známo, nejmocnějším vypětím agitace strany Adolfa Hitlera, jež, jak je rovněž všeobecně známo, usiluje o vytvoření tak zvané »třetí říše«, v níž by byli spojeni všichni Němci v Evropě bez ohledu na to, že dosud veliké množství jich jest usídleno ve státech neněmeckých, 2. k tomu, že svědek F. Š. při hlavním líčení potvrdil, že při řeči ve Štětíně pronesené, jejíž vysílání obžalovaný tenkrát před vysíláním německé národní hymny svým radiovým přístrojem přijímal a reprodukoval, bylo voláno »Heil Hitler«, 3. k tomu, že svědek J. J. při hlavním líčení udal, že ve V. jsou hakenkreuzleři, že dva z nich vstoupili v Pasově do úderných rot Hitlerových, že jsou tam (ve V.) lidé, kteří sympatisují s Hitlerem, že tam byly vícekrát vyvěšeny protičeské plakáty, a že obžalovaný se stýká s mladíky strany hakenkreuzlerské, 4. k tomu, že vyšlo při hlavním líčení na jevo, (t. j. že bylo obžalovaným při hlavním líčení doznáno), že zákazníci obžalovaného, zejména říšskoněmecký státní příslušník M. S. si tenkrát přáli, aby zmíněné radiové vysílání bylo obžalovaným přijímáno.

Nalézací soud shledal, jak bylo již uvedeno, ve zjištěném jednání obžalovaného přečin podle § 14 č. 5 zák. na ochr. rep. spáchaný tím, že obžalovaný hanobil veřejně republiku způsobem štvavým tak, že to mohlo snížit vážnost republiky. Ač nelze souhlasiti s názorem rozsudku, že německá národní hymna »Deutschland, Deutschland über alles...« obsahuje již sama o sobě snižování Československé republiky oproti Německu, dlužno připustiti, že veřejné reprodukování této hymny, zejména i přijímání radiového vysílání této hymny, může za určitých předpokladů tvořiti skutkovou podstatu přečinu hanobení republiky podle § 14 čis. 5 zák. na ochranu republiky, zejména tenkrát, reprodukoval-li tuto hymnu čsl. státní příslušník na území Československé repu-

bliky v úmyslu, aby v této písni obsaženým vychvalováním a oslavováním Německa dal na jevo, že Československá republika je oproti Německu státem méněcenným, tedy v úmyslu směřujícím ke snižování vážnosti republiky, a tím k hanobení republiky (srov. rozhodnutí čís. 1915 sb. z. a n.).

Ze skutečností shora pod 1—4 uvedených mohlo by však býti vzhledem ke změně politických poměrů, jež nastala již před činem obžalovaného, dovozováno, že obžalovanému nešlo o snižování vážnosti republiky, t. j. o hanobení republiky, nýbrž že jeho jednání uzavíralo v sobě intelektuelní působení na jiné osoby, jež směřovalo a bylo způsobilé k tomu, aby byl u nich nebo alespoň u některých z nich vyvolán nepřátelský stav a nálada proti státu pro jeho vznik, proti jeho samostatnosti a jeho ústavní jednotnosti nebo aspoň proti některému z těchto právních statků, tudíž »pobuřování« proti těmto právním statkům nebo proti některému z nich po rozumu § 14 čís. 1 zák. na ochranu republiky. Bylo proto na nalézacím soudu, aby při posuzování skutku obžalovaného též k těmto skutečnostem přihlížel a věc po této stránce v rozhodovacích důvodech náležitě probral. Ježto se tak podle obsahu rozhodovacích důvodů nestalo, trpí rozsudek soudu prvé stolice vadami neúplnosti stížností mu vytýkanými a v důsledku toho zmatkem podle § 281, č. 5 tr. ř.

Čís. 5176.

Skutková podstata přečinu schvalování trestných činů podle § 16, čís. 1, odst. 1 zák. na ochr. rep. nevyžaduje zjištění, že pachatel, jehož zločin nebo přečin byl vychvalován nebo výslovně schvalován, nebo s jehož zločinem nebo přečinem byl jinak projeven souhlas, byl pro onen zločin nebo přečin soudně stíhán a rozsudkem pro něj odsouzen.

Pro přečin podle § 16, čís. 1 zák. na ochr. rep. (pozn. red.: spáchaný v oblasti trestního zákona dříve rakouského) platí promlčecí doba jednoho roku.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1935, Zm I 1077/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 12. října 1933, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem schvalování trestných činů podle § 16, čís. 1 zákona na ochranu republiky.

Z d ů v o d ů:

Zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. shledává stížnost v tom, že nalézací soud položil za základ odsuzujícího rozsudku zjištění, že projevy Dra S. v rozhodovacích důvodech uvedené tvořily skutkovou podstatu zločinu výzvy k trestným činům podle § 15, čís. 3 zákona na ochranu republiky a přečinu rušení obecného míru podle § 14, čís. 1 téhož zákona, ač proti Dru S. nebylo pro ony projevy vůbec zavedeno trestní řízení a ač v důsledku toho nebyl vynesena rozsudek odsuzující jej pro zmíněné trestné činy. Nebylo-li proti Dru S. zavedeno trestní řízení pro